

Spis treści

Wprowadzenie	IX
Wykaz skrótów	XI
Wykaz literatury	XIII
Rozdział I. Geneza, pojęcie, metody realizacji i funkcje zabezpieczenia społecznego	1
§ 1. Geneza urządzeń zabezpieczenia społecznego i prawa do zabezpieczenia społecznego.....	1
§ 2. Dotychczasowe próby definiowania zabezpieczenia społecznego oraz prawa do zabezpieczenia społecznego – uwagi ogólne	13
§ 3. Formy realizacji zabezpieczenia społecznego	17
I. Metodologia wyodrębniania form realizacji zabezpieczenia społecznego.....	17
II. Ubezpieczenie społeczne	19
III. Zaopatrzenie społeczne (emerytalne).....	26
IV. Pomoc społeczna.....	29
V. Inne formy realizacji prawa do zabezpieczenia społecznego	31
§ 4. Funkcje zabezpieczenia społecznego	34
Rozdział II. Prawo do zabezpieczenia społecznego w prawie międzynarodowym oraz Unii Europejskiej	41
§ 1. Prawo do zabezpieczenia społecznego w regulacjach ONZ oraz MOP....	41
§ 2. Prawo do zabezpieczenia społecznego w regulacjach Rady Europy.....	50
§ 3. Prawo do zabezpieczenia w prawie Unii Europejskiej.....	57
Rozdział III. Ryzyka objęte ochroną na podstawie prawa do zabezpieczenia społecznego w relacji do innych socjalnych praw konstytucyjnych	63
§ 1. Ryzyka socjalne wyrażone <i>expressis verbis</i> w art. 67 Konstytucji RP	63
§ 2. Ochrona ryzyk pochodnych związanych z prawem do zabezpieczenia społecznego	67
§ 3. Relacja prawa do zabezpieczenia społecznego do innych praw socjalnych.....	69
I. Relacja do prawa do specjalnej opieki weteranów walk o niepodległość (art. 19 Konstytucji RP)	69

II. Relacja do równego prawa do zabezpieczenia społecznego (art. 33 ust. 2 Konstytucji RP)	76
III. Relacja do prawa osób niepełnosprawnych	82
IV. Relacja do prawa do ochrony praw majątkowych.....	91
V. Relacja do art. 68 ust. 1 i 2 Konstytucji RP	93
Rozdział IV. Treść prawa do zabezpieczenia społecznego	99
§ 1. Treść prawa do zabezpieczenia społecznego jako prawa socjalnego w doktrynie	99
§ 2. Treść prawa do zabezpieczenia społecznego w orzecznictwie TK.....	103
§ 3. Ustalenie treści prawa do zabezpieczenia społecznego jako wyraz realizacji przez ustawodawcę prawa do zabezpieczenia społecznego	106
I. Metodologia ustalania obowiązków ustawodawcy w zakresie realizacji prawa do zabezpieczenia społecznego.....	106
II. Określenie celu działalności w zakresie realizacji prawa do zabezpieczenia społecznego oraz środków jego realizacji	110
1. Uwagi ogólne.....	110
2. Prawo do zabezpieczenia społecznego na wypadek niezdolności do pracy ze względu na chorobę i inwalidztwo ...	111
A. Niezdolność do pracy ze względu na chorobę	111
B. Niezdolność do pracy ze względu na inwalidztwo.....	115
C. Niezdolność do pracy ze względu na wypadek przy pracy i chorobę zawodową.....	118
3. Osiągnięcie wieku emerytalnego	122
4. Pozostawanie bez pracy nie z własnej woli i nieposiadanie innych źródeł utrzymania.....	127
5. Wspólne zasady realizacji świadczeń na wypadek ryzyk wskazanych w art. 67 Konstytucji RP	130
6. Systemowe środki realizacji prawa do zabezpieczenia społecznego na wypadek ryzyk wskazanych w art. 67 Konstytucji RP	132
7. Zakres podmiotowy prawa do zabezpieczenia społecznego	136
III. Określenie istoty prawa do zabezpieczenia społecznego i wybór środka optymalnego służącego realizacji prawa do zabezpieczenia społecznego. Artykuł 67 Konstytucji RP jako podstawa roszczeń.....	138
Rozdział V. Uprawnienia związane z prawem do zabezpieczenia społecznego	147
§ 1. Uwagi ogólne	147
§ 2. Prawo do ochrony wartości prawa do zabezpieczenia społecznego	148
§ 3. Ekspektatywa prawa do zabezpieczenia społecznego.....	157

I. Pojęcie ekspektatywy prawa w świetle teoretycznej konstrukcji prawa podmiotowego	157
II. Ekspektatywa konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego i źródła jej ochrony	167
Rozdział VI. Zmiany prawa dotyczące realizacji prawa do zabezpieczenia społecznego w świetle wybranych zasad i wartości konstytucyjnych	179
§ 1. Prawo do zabezpieczenia społecznego a zmiany prawa i rozstrzygnięcia intertemporalne	179
I. Wpływ zmian prawa i rozstrzygnięć intertemporalnych na prawo do zabezpieczenia społecznego	179
II. Zmiana prawa a istota prawa do zabezpieczenia społecznego i realizacja nakazu optymalizacyjnego	183
§ 2. Zasady wywodzone z art. 2 Konstytucji RP	186
I. Uwagi ogólne	186
II. Zasada zaufania do państwa i stanowionego prawa.....	188
III. Zasada ochrony praw nabytych.....	190
IV. Zasada <i>lex retro non agit</i>	193
V. Zasady sprawiedliwości społecznej.....	196
§ 3. Zasada równości.....	198
§ 4. Prawo do zabezpieczenia społecznego a dbałość o finanse publiczne ...	203
Zakończenie	211
Indeks rzeczowy	223